ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ — ΤΟΥ κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

Ο ΜΑΝΔΥΑΣ

Σὰν ἔγινε ἡ κατάταξις καὶ ἡ καταμέτρησις τοῦ ὕψους, τοῦ θώρακος κλπ. καὶ θεωρήθηκα ἱκανὸς κι' ἄξιος γιὰ στρατιώτης, μὲ στείλανε στὴν ἀποθήκη.

Ἐκεῖ μοῦ φορέσανε ἕνα μανδύα καὶ μοῦπαν νὰ πάω στὸ λόχο μου. Στρατιώτης πειά.

Ἦταν μιὰ ἐποχὴ ποὺ ἔθραζε ἀπὸ πατριωτισμὸ ὁ κόσμος. Κρήτη, Ἤπειρος, ἀρβίλλα, κουραμάνα, Θεσσαλονίκη, ἀδελφοὶ ὑπόδουλοι, νησιά, Θράκη. Μικρὰ Ἀσία, γυμνάσια, ἀναφορές, «Καλλιόπη», ἦσαν ἡ λέξεις κι' ἡ σκέψεις, μέσα στὶς ὁποῖες περνοῦσε ἡ ζωή μας.

Μερικοί, πιὸ ταρταρῖνοι, ὅταν πήρανε τὸν ἱματισμό τους, ἐφώναζαν:

— Ζήτω ὁ πόλεμος, παιδιά!

Μὰ ὅταν, ἔπειτα ἀπὸ λίγον καιρό, ἔγινε ὁ πόλεμος, δὲν τοὺς ξαναεῖδα.

Ἄς εἶνε! Τί ἐλέγαμε;

Ἄ! Ναί! Ὅτι μοῦ φόρεσαν ἕναν μανδύα καὶ μ' ἔστειλαν στὸ λόχο μου.

Ὁ ἐπιλοχίας, βλέποντάς με μὲ κολλάρο κι' εὔζωνικά, μὲ δέχτηκε, βάζοντας τὰ χέρια του στὴ μέση, καὶ γουρλώνοντας τὰ μάτια του:

— Τί εἶσι σύ, οὐρέ;

Κι' ἐπειδὴ δὲν ἤξερα τί νὰ τοῦ ἀπαντήσω στὸ «τί εἶμ' ἐγώ» καὶ τὸν κύτταξα σὰν κουτὸς στὰ μάτια, πρόσθεσε:

— Νὰ σὲ πάρ' οὐ διάουλους, νὰ σὲ πάρ'! Κρίνε ντέ!

Κι' ἐπειδὴ μοῦ ρχότανε ἐπιθυμία νὰ γελάσω μᾶλλον, παρὰ νὰ μιλήσω, ἐσώπασα καὶ πάλιν. Ὁ ἐπιλοχίας τότε θύμωσε πιὸ πολύ:

— Κουφὸς, ντίπ, εἶσαι διάουλε! Κρίνε οὐρέ, ποὺ νὰ σὲ φάη οὐ λύκους, νὰ σὲ φάη!... Πῶς λέῖσι οὐρέ;

— Στάμος.

— Στάμους!... Τί ὄνουμα εἶν' αὐτὸ οὐρέ;

— Ξέρω γώ; Ἔτσι μ' ἔβγαλε ὁ νουνός μου!

— Τί δλειὰ κάν'ς μουρέ; «Πρῶτα» (πρόβατα) φύλαγις στοὺ χουριό σ', γιὰ γιλάδια;

— Γίδια.

— Γίδια;

— Γίδια, μάλιστα.

— Γίδια! Ἀμ' φαίνισι, κακουμοίρ' Σταμόπ'λε, πῶς τοὺ εἶπες τ' ὄνουμά σ'; Φαίνισι, κακουμοίρ', τί λουῆς κνώδαλου ποὺ εἶσι! Ἔλα τώρα ἰδῶ. Πάρ' τοὺ βαρέλι νὰ τοὺ γμίσης νιρὸ στὴ βρύσ'.

— Μά!... τόλμησα νὰ ψιθυρίσω.

— Οὐρ ἰδῶ εἶσι ἀκόμα!... Ξικουμπίσου κνώδαλου τ' διαόλ'! Τί νὰ κάμω!

Χάριν τῆς πειθαρχίας, φορτώθηκα τὴ βαρέλλα καὶ τράβηξα στὴ βρύσι τοῦ χωριοῦ νὰ τὴ γεμίσω, ἐνῶ ὁ ἐπιλοχίας ἀπὸ πίσω φώναζε:

— Γρήγουρα, εἶπα!... Ἔφτυσα!...

* * *

Εἶχε γεμίσει ἡ βαρέλλα καὶ καταγινόμουνα νὰ τὴν τραβήξω ἀπὸ τὸ νερό, ὅταν ἄκουσα ἕνα θόρυβο γύρω μου, παράξενο. Ρίχνω μιὰ ματιὰ καὶ τί νὰ δῶ! Ἕνα πλῆθος ἀπὸ εὔζώνους μὲ εἶχανε περικυκλώσει καὶ μὲ βλέπανε μὲ περιέργεια, ρίχνοντάς μου κάτι ματιὲς γεμᾶτες θαυμασμὸ καὶ ζήλεια.

Τί διάβολο συνέβαινε!... Μήπως ἡ βαρέλλα ἦταν σημεῖο εὐνοίας τοῦ ἐπιλοχία κι' ὅλοι αὐτοὶ ζηλεύανε τὴ θέσι μου;

Ἤμουνα ἕτοιμος νὰ τοὺς μεταβιβάσω καὶ τὴν εὐμένεια καὶ τὴ... βαρέλλα. Τὸ πλῆθος ἐκεῖνο τῶν ματιῶν ποὺ μ' ἐκύτταζαν, τὰ γαλανά, τὰ μαῦρα, τὰ πράσινα, τὰ καστανά, τὰ γκριζογάλλανα, τὰ γενικῶς παιμπόνηρα, ἀρχίσανε νὰ μὲ στενοχωροῦν.

Ὁ πιὸ κοντινὸς σὲ μένα εὔζωνας μ' ἐπλησίασε τότε, πῆρε τὴ μιὰν ἄκρη ἀπ' τὸ μανδύα μου, τὴν κύτταξε καὶ τὴν περιεργάστηκε ἐμβριθῶς, ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς τῶν ἄλλων προσοχῆς, καὶ μοῦ εἶπε:

— Ἄϊ οὐρέ, μαντύας μιὰ φουρά!...

Ἄρχισα νὰ τὰ χάνω.

Ἔπειτα πλησίασε ἕνας ἄλλος εὔζωνας, ἔκανε τὸ ἴδιο κίνημα κι' εἶπε κι' αὐτός, μὲ μεγαλείτερο ἀπ' τὸν ἄλλο θαυμασμό:

— Κουζάτους μπίτ, εἶνι, κατὰ μπίτ!

Τότε πλησίασαν κι' οἱ ἄλλοι, ζυγώσανε κι' οἱ πιὸ μακρυνοὶ ἀκόμα, μὲ βάλανε στὴ μέση κι' ἄρχισαν νὰ μοῦ λέν:

— Μαντύας!... Νὰ μαντύας!

— Ἔϊ κὶ νὰ τοὺν εἶχα ἰγὼ κι' ἄλλου καλὸ δὲν ἤθιλα στοὺν κόσμου!

— Οὐρ, συνάδελφι, μὲ ρώτησαν, δημόσιους εἶν' γιὰ ἰδιωτικός;

— Ποιὸς σοῦ τοὺν ἔδουκι, συνάδελφι;

Γιὰ μιὰ στιγμὴ νόμισα πὼς εἴχανε παραφρονήσει ἢ πὼς μὲ κοροϊδεύανε. Γιατὶ διαρκῶς μαζευόντουσαν γύρω μου καὶ πὸ πολλοὶ «συνάδελφοι» καὶ μιὰ φωνὴ θαυμασμοῦ ἀντηχοῦσε ἀπ' ὅλες τὶς μεριές, φωνὴ θαυμασμοῦ καὶ ζήλειας: — «Οὐρ μαντύας! Πῆρ' οὐ διάουλους πῆρι γιὰ μαντύας!».

— Ἄϊ κὶ νὰ τοὺν εἶχα ἰγὼ μιθαύριον στὰ «πρῶτα» (πρόβατα) ὅταν θ' ἀφιθοῦ!...

Γύρισα τότε καὶ κύτταξα τὸν μανδύα μου κι' ἐγώ. Τί μανδύας μαγικὸς ἦταν αὐτός, ποὺ εἶχε ξεσηκώσει ὅλο τὸ λόχο;... Τὸν πρόσεξα καὶ εἶδα ὅτι ἡ ποιότης του ἦταν πράγματι καλή. Πολὺ καλύτερη ἀπὸ τὴν ποιότητα τῶν μανδυῶν τῶν ἄλλων. Καὶ θυμήθηκα τώρα ὅτι τὴν ὥρα ποὺ «μᾶς ἔντυνανε», μοῦ τὸν εἶχε διαλέξει ἀπὸ τὴν ἀποθήκη τοῦ τάγματος ἕνας καλὸς λοχίας, ὁ ὁποῖος μοῦ εἶπε χαμογελῶντας, ὅταν μὲ εἶδε νὰ βγάζω τὸ καινούργιο μου σακκάκι, γιὰ νὰ περιβληθῶ τὰ εὔζωνικὰ τὰ κοντογούνια καὶ τὶς φέμελες:

— Θὰ σ' δώσω ἰγὼ ἴναν μαντύα ἰσένα, ποὺ νὰ τοὺν ζηλέβ'νε κι' οἱ ἀξιουματικοί!...

Ἄμα ἔλυσα καὶ τὸ μυστήριο αὐτό, ἐπιχείρησα νὰ φορτωθῶ τὴ βαρέλλα, γιὰ νὰ τὴ μεταφέρω στὸ λόχο. Δὲν ἤξερα ὅμως ἀπὸ ποῦ νὰ τὴν πιάσω γιὰ νὰ τὴ βάλω εὐκολώτερα στὸν ὦμο μου, γιατὶ βαριὰ καθὼς ἦτανε, βρεγμένη καὶ γλυστερὴ ἀπὸ τὴ μεταχείρισι, μοῦ ξέφευγε διαρκῶς ἀπὸ τὰ χέρια. Δυὸ εὔζωνοι ὅμως μὲ βοηθήσανε καὶ τὴν ἀνεβάσανε ἀπάνω στὸν ὦμο μου. Ἀπὸ τὴ φασαρία ὅμως ξέχασα νὰ τὴ βουλώσω καὶ καθὼς τὴν ἀνασήκωσα καὶ τὴ διπλάρωσα γιὰ νὰ τὴν κουβαλήσω εὐκολώτερα, τὸ νερὸ χύθηκε ἄφθονο ἀπὸ τὴν τρύπα της κι' ἔκανε ἐμένα καὶ τὸν ὁλοκαίνουργο μανδύα μου μουσκίδι.

— Μουρ' τοὺν λέρουσις τοὺν μαντύα!... μοῦ φώναξαν οἱ εὔζωνοι.

— Ἔ! Κρίμας!... Νὰ τοὺν χαλάης τέτοιουν μαντύα! ἀνεκραύγασαν ὅλοι μαζύ, σὰν νὰ ἐβράχηκαν αὐτοὶ κι' ὄχι ἐγώ.

Τότε ἕνας ψηλὸς καὶ γιομᾶτος εὔζωνας προχώρησε πρὸς τὸ μέρος μου, μ' ἐκύτταξε καλὰ στὰ μάτια καὶ μοῦ εἶπε:

— Θέλ'ς νὰ τὴν πάρου ἰγὼ τὴ βαρέλλα, νὰ τὴν πάου στοὺ λόχου, γιὰ νὰ μὴ λερώης τοὺ μαντύα σ';

— Καὶ δὲν τὴν παίρνεις! τοῦ εἶπα.

Τὴ φορτώθηκε τότε μ' ἕναν ἀέρα καὶ μὲ μιὰν εὐχέρεια καὶ τράβηξε κατὰ τὸν λόχο. Τὸν ἀκολούθησα βρίσκοντας πολὺ εὐχάριστα τὰ συμβαίνοντα κατὰ τὰ πρῶτα μου βήματα, στὴ στρατιωτικὴ ζωή, ὅταν ἔξω ἀπὸ τὸν στρατῶνα συναντηθήκαμε μὲ τὸν ἐπιλοχία. Μόλις μὲ εἶδε ποὺ ἀκολουθοῦσα τὸν φορτωμένο μὲ τὴ βαρέλλα εὔζωνα, στάθηκε μπρός μου μ' ἕνα ὕφος ποὺ νόμισα πὼς στάθηκε γιὰ νὰ τὸν φωτογραφήσουν! Σταύρωσε τὰ χέρια του στὸ στῆθος, σὰν τὸν Μεγάλο Ναπολέοντα, καὶ μοῦ φώναξε μὲ μιὰ ἀγριοφωνάρα:

— Σταμόπ'λε!... Τί εἶν' αὐτά, οὐρὲ Σταμόπ'λε;

— Ποιά; ρώτησα μὴν καταλαβαίνοντας.

— Ποιά, εἶπις, ποιά;... Μᾶς κουροϊδεύεις κόλας, ἔ;

Καὶ πῆρε μιὰ ἄγρια ὄψι ποὺ νόμισα πὼς δὲν ἦταν ὁ ἐπιλοχίας τοῦ εὐζωνικοῦ, ἀλλὰ κανέναν δερβέναγας τῶν Γεννιτσάρων.

— Δὲν κοροϊδεύω, κύρ ἐπιλοχία! ψιθύρισα.

— Ὅ,τι διατάζου ἰγώ, δὲν γίνεται ἰδῶ!... Ἔβαλις ἔτιρουν νὰ κουβαλήσ' τὴν ὑδροουθήκην, ἔ;... Δὲν καταδέχουντι τὰ μοῦτρα σ';... Χμ! Πήγαινε γρήγουρα περιουρισμὸ γιὰ τὸ καλῶς-ὥρ'σες, κι' αὔριου σοῦ δείχνου ἰγὼ στὴν ἀναφουρά, πιρὶ ἀνυπακουῆς κὶ μὴ ἰκτιλέσιους ὑπηρισίας!...

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

Σὰν κανένας δερβέναγας τῶν Γεννιτσάρων.

Τοὺν λέρουσις τοὺν μαντύα!

Νόμισα πὼς στάθηκε γιὰ νὰ τὸν φωτογραφήσουν!

— Ἄϊ οὐρέ, μαντύας μιὰ φουρά!...